

PhDr. Simona Binková, CSc.
Středisko ibero-amerických studií FFUK

Posudek oponenta diplomové práce

Mgr. Barbora Terešková, *Československo-chilské vztahy v letech 1960-1990*, Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Středisko ibero-amerických studií, Praha 2015, ved. práce prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc., 90 str.

Diplomantka si stanovila za cíl své práce zdokumentovat vývoj česko-chilských vztahů od počátku 60. let 20. stol. až do roku 1989/90, který je nejenom milníkem novodobých čs./českých dějin, ale také mezníkem archivního bádání. Svou prací se zařazuje k nejnovější badatelské orientaci Střediska ibero-amerických studií na dějiny vztahů naší země s Latinskou Amerikou v době po 2. sv. válce, do níž se zapojují i studenti magisterského a doktorského studia.

Práce je přehledně strukturována, sleduje vzájemné vztahy v souladu s politickým vývojem obou partnerských států. Vzhledem k praktické absenci sekundární literatury (zpřesnění viz níže) je diplomová práce založena především na výzkumu dokumentů uložených v Archivu ministerstva zahr. věcí České republiky (postrádám však vysvětlení, z jakého důvodu nebyly využity fondy Nár. archivu a Archivu bezpečnostních složek, deklarovaných v zadání).

Celkově kladně hodnotím pilnou práci autorky při rešerších fondů AMZV. Domnívám se však, že vytčený cíl přesáhl její síly: projevuje se v sice pečlivé, ale interpretačně značně závislé citaci “režimních” dokumentů (mnohdy doslovné – některé pasáže bylo možné dát do příloh), ale např. i na naprosté cézuře studia vztahů mezi lety 1978-1984/85 (chybí snad reflexe tohoto období v AMZV?), které nahrazuje zkráceným přehledem (str. 85) převzatým zřejmě z jiných zdrojů, ovšem bez odkazu. Zklamáním je kapitola 7 (str. 86-87), od níž jsem si slibovala zaplnění mezery v dějinách této kulturní instituce – přesto, odkud čerpá uvedené informace?

Zatímco zmapování dochovaných archiválií v AMZV je bezpochyby přínosem práce (byť z ní číší dobová rétorika a diskurs – vše “se vyvíjelo vcelku normálně”, “velice úspěšně”, “nebyly kladeny překážky”), nemohu totéž konstatovat o pasážích věnovaných kontextu. Ve shrnující kap. 2 se objevuje řada zavádějících, nebo přinejmenším nešťastných formulací – např. již první věta (str. 9) může neznalého čtenáře zmást ve smyslu, že ČSR vznikla v roce 1945 a jejím prvním prezidentem byl Beneš (stačilo by přitom upravit formulaci ve smyslu *Obnovená ČSR* nebo *3. republika*); místo *Rusko* má být *SSSR* (tamtéž), v dalším vývoji (“nedlouho nato”) nezmíněn zásadní únor 1948 (i když implicitně asi vnímán) – vše str. 9. V uvedeném kontextu nechápu

souvislost “navázání dipl. styků se Spolkovou republikou Německo” (s NDR – 1949, nebo NSR - 1973?) – str. 10; mluvit o intervenci sovětské armády v roce 1948 je snad omyl, či spíše dezinterpretace údajů uváděných Zourkem (sovětská intervence = zde: politický vliv, str. 11); výraz Masarykova vláda je zavádějící (str. 11) – šlo o tehdejšího ministra zahr. věcí Jana Masaryka a maximálně jeho “éru”; výraz “zamini” (12) považuji za nepřípustný. Nechci uvádět všechny své pochybnosti (vyznačuji je ostatně v samotné práci), ale obecně řečeno nacházím závažné odchylky v interpretaci Zourkovy španělsky psané práce, jinak svědomitě citované (např. str. 15, ad pozn. 19 – v originále třikrát uvedeno, že ekonomické údaje nezahrnují Kubu – Terešková tuto informaci jako zřejmě irelevantní jednoduše vypouští, dopouští se tím však zkreslení statistických údajů). Příkladů neadekvátního překladu by ovšem bylo více a nedivila bych se, kdyby se autor vůči takové interpretaci ohradil. Patří k nim i odkaz na Obecný archiv historický (56), v němž by asi málokdo hledal Archivo General Histórico, Santiago de Chile.

Vzhledem ke skutečně nízké míře zpracovanosti daného tématu mne překvapuje, že diplomantka nevyužila již existující studie ke kulturním vztahům (Jitka Pušová, *IAP XXVIII*, 1994, str. 174-184, aktualizovaná podoba staršího titulu *Encuentros con la América Latina*, Praha: Orbis, 1967). Užitečné by mohlo být i porovnání s dobově podmíněnými přehledovými publikacemi zmiňovaného Vladimíra Landovského, novými publikacemi Jiřího Jiránka a Ivo Bartečka, či diplomovou prací Václava Žofky. Nezanedbatelným zdrojem informací pro 60. léta jsou i paměti Josefa Polišínského (*Historik v měnícím se světě*, 2001).

Extrémně zajímavým konkrétním informacím např. o projekcích čs. nebo chilských filmů (49, 63) chybí základní údaje o roku výroby, režiséru apod., kdo překládal Hrabalovy *Ostře sledované vlaky* vydané v Santiagu v roce 1969 (60) – vše by mohlo vést k úvaze, v jakém kontextu a proč zrovna tato díla měla úspěch. K Allendeho éře existují i české publikace vydané před rokem 1989 (J. R. Lavreckij, český překlad 1977; Jiří Kunc, 1987).

Závěrečné hodnocení: konstatuji značný nepoměr mezi vynaloženým a pracným shromážděním materiálů (každopádně velmi užitečným) k danému tématu a možnostmi jeho badatelského využití. Odráží se v něm nejspíše „vysílení“ z takřka paralelního dovršení dvou studijních programů (hispanistika – filologie, 2014) a iberoamerikanstika (historie, 2015). Přesto práci doporučuji k obhajobě s hodnocením **dobře**.